

2005 - 2020

Phoenix Library

<i>Phoenix Library</i>	4
<i>Konferenciaköteteink</i>	6
<i>Programok Gombaszögről</i>	14
<i>Phoenix Equality</i>	23
<i>Eddig megjelent könyveink</i>	24
<i>Díjazott köteteink</i>	30
<i>Újdonságok</i>	34
<i>Kiadónk ajánlja</i>	36
<i>Tanfolyamok</i>	38

A katalógus kiadását a Nemzeti Kisebbségi Kulturális Alap támogatta 2020-ban.
Katalóg vychádza s finančnou podporou Fondu na podporu kultúry národnostných menšín,
2020.

Szerkesztő/redigovanie Szalay Hajnalka
Műszaki szerkesztő/grafické úpravy Czinege Noémi

Kiadja a Phoenix Polgári Társulás, Pozsony – Phoenix Library
Vydavateľstvo OZ Phoenix, Bratislava – Phoenix Library
Kiadóvezető/vedúca vydavateľstva Bolemant Lilla

www.phoenix-ngo.sk
Webshop: www.womanpress.sk
www.facebook.com/womanpresslibrary
womanpressinfo@gmail.com

KEDVES OLVASÓ!

Ez a katalógus a Phoenix Polgári Társulás 15 éven keresztül végzett munkájának lenyomata, amely korántsem teljes, mégis nyújt egyfajta képet azokról a témákról, célokról, amelyek számunkra fontosak.

A kezdetektől egészen a tavalyi évig bezárólag megpróbáltunk minden témából egy kis ízelítőt nyújtani. A katalógus a továbbiakban rendszeresen bővül majd, minden, időnként talán számunkra váratlan irányba is, mint ahogy ez eddig is történt – és ahogy ez a nők életében gyakran előfordul: kanyarok, vargabetűk, kitérők, szerpentinek, lesiklópályák – a legtöbb nő életének szerves részei.

Visszanézve eltűnődhetünk azon, honnan is volt ennyi energiánk, ötletünk, erőnk, hogy mindez megvalósulhatott. Érdeemes néha lelassítani, visszanézni és elgondolkozni mindazon, amit átéltünk és megvalósítottunk.

A katalógus nézegetése, olvasgatása közben pedig gondolja át a kedves olvasó, hogy milyen lenne, ha a saját életét látná egy ilyen összefoglaló könyvecskében. És máris kész a kreatív írás és kézimunka gyakorlat: készítsék el a saját életük összefoglalását egy ilyen albumban: évek, tervek, szövegek, fotók, eredmények tükrében!

Jó szórakozást!

Bolemant Lilla

Végül, de nem utolsó sorban pedig szeretnénk megköszönni mindenkinek, aki e gazdag 15 év alatt munkájával elősegítette mindazt, ami megvalósult!

A HAMVAIBÓL MINDIG ÚJJÁÉLEDŐ TŰZMADÁR

Phoenix

Az 1990-es évek elejétől kezdve foglalkoztatott az a gondolat, hogy megpróbáljak segítséget nyújtani azoknak a nőknek, akik hozzám hasonlóan felismerték, hogy a másként gondolkodás teljesen természetes dolog. Az 1989-es fordulat után kezdhettünk el megismerkedni a szabad gondolkodás – köztük a feminizmus, a nők esélyegyenlőségének – eszméivel, elméleti és gyakorlati tudást szereztünk arról, hogy a nők helyzete milyen szinten van képviselve és arról is, hogy mennyi mindent kell még tenni ahhoz, hogy valóban egyenrangú embereként élhessünk a poszt-socialista társadalmakban is.

Az első hét év

2005-ben aztán eljött az ideje, hogy barátnőimmal egy polgári társulást alapítsunk, amelynek fő célja a szlovákiai magyar nők esélyegyenlőségének támogatása lett. Az első néhány év tulajdonképpen önkéntes munka volt, amelyet főállás mellett végeztünk. Irodalmi kutatásokkal, angol, német és szlovák nyelvből lefordított feminista irodalmi és társadalomtudományi szövegek fordításával foglalkoztunk, együttműködtünk szlovák feminista és nőjogi civil szervezetekkel, segítettük egymás munkáját. Rengeteg tapasztalatot szereztünk a nők munkapiaci helyzetét illetően is, amelyeket saját munkahelyünkön, főállásunkban is kamatoztatni tudtunk.

A Phoenix közben többször is szinte hamvaiból éledt újjá. Nem is véletlenül választottuk ezt a nevet a kezdeteknél, hiszen tudtuk, hogy sok nő élete több kisebb-nagyobb újjászületésekből áll, többször kell újra kezdeni, új lendületet venni, és ehhez rengeteg erőre van szükség, viszont a másik oldalon rengeteg új tapasztalatra és tudásra is szert teszünk közben.

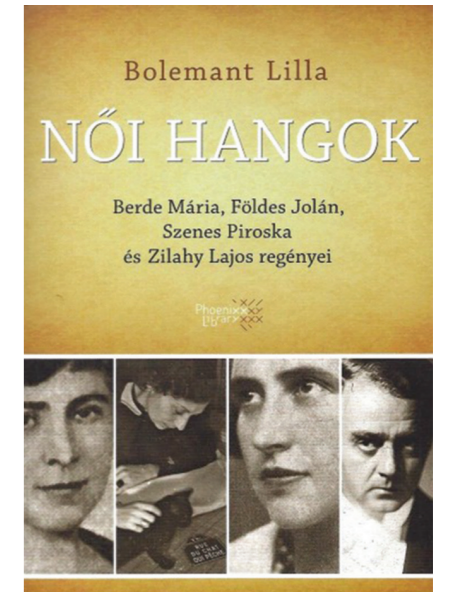

PHOENIX LIBRARY – – WOMANPRESS

A 2013-as év lett a vízválasztó, amikor az eredeti alapító tagok útjai szétváltak, mindhárman más irányba indultunk el, a szervezet irányítását pedig teljes egészében én vettem át. Ekkor indult a könyvkiadás, a konferenciaszervezés, az esélyegyenlőségről szóló beszélgetések, irodalmi estek, és a nagyobb genderérzékenyítő projektek megvalósítása is.

2012-ben sikeresen megvédtem a kisebbségi (szlovákiai, erdélyi és emigráns) irodalom nőiról szóló disszertációs munkámat a pozsonyi Comenius Egyetem Magyar Nyelv és Irodalom Tanszékén, és irodalmi kutatásaim során olyan elfeledett női remekműveire bukkantam, amelyeket mindenképpen a mai olvasók elé szerettem volna tárni, ezért elindítottam a könyvkiadói tevékenységet.

Ugyanebben az évben szerveztem meg az első Nőképek kisebbségben című nemzetközi tudományos konferenciát, amely még további három évfolyamot élt meg kiváló hazai és külföldi előadók, kutatók részvételével. A konferenciák tanulmányai 4 konferenciakötetben jelentek meg.

NŐKÉPEK KISEBBSÉGBEN

TANULMÁNYOK A KISEBBSÉGBEN (IS) ÉLŐ NŐKRŐL

Szerkesztette: Bolemant Lilla

A 2013-ban Somorján megrendezett magyar nyelvű nőkről, női jogokról és feminizmusról szóló konferencia mérföldkönek is tekinthető, hiszen korábban még nem volt rá példa, hogy a témáról szlovákiai magyar viszonylatban is beszéljünk. Ahogy Bolemant Lilla, a konferencia főszerzője és ezen tanulmánykötet szerkesztője is fogalmaz az előszóiban, a szlovákiai magyar nők mindezidáig semmilyen kutatás témáját nem képezték, és helyzetük, esetleges problémáik sem a közbeszédben, sem a szlovákiai magyar médiában nem jelentek meg. „A feminizmusról, a nők és férfiak esélyegyenlőségéről, a gyermekek jogairól szóló társadalmi vita mind a szlovák, mind a magyarországi médiában több évre, évtizedre visszamenőleg kezdődött, és beszédtemává vált. A kisebbségi médiában és közösségben ez a diskurzus nem folyt le.” A női jogokkal kapcsolatban a konferencia társszerzőjének, a Szlovákiai Magyarok Kerekasztalának szóvivője, Tokár Géza pedig megjegyzi, a társadalom – különösen a felvidéki közeg – továbbra sincs tisztában azzal, mit jelent a fogalom, ezért sztereotípiákat társít hozzá.

Ezért is fontos, hogy a témáról, Szlovákiában magyarul elsőként, megrendezett konferencia előadásainak írott változatai megjelenhettek, hogy a jövőbeli kutatások alkalmával legyen mihez visszanyúlni, legyen miből meríteni.

A tanulmányok az alapvető emberi jogoktól jutnak el a 21. századi szlovákiai magyar nők problémáiról szóló írásokig, végezetül pedig a szlovákiai magyar nők irodalmi tevékenységéről és műveik interpretációjáról olvashatunk. Találunk benne összefoglalót az emberi jogi és esélyegyenlőségi intézményrendszer 2010-es szlovákiai állapotáról, illetve az elmúlt időszakban történt változásokról. Az is kiderül, hol tartunk ma az emberi jogok érvényesítésében Szlovákiában, és hogy mi volt, illetve mi lett volna az emberi jogi tanács és az emberi jogi stratégia célja és értelme. Ezután a nők emberi jogaiért vívott küzdelmébe, valamint a női polgárjogi mozgalmak elméleti filozófiai hátterének részleteibe nyerünk bepillantást. Tréneri megközelítésből kerülnek terítékre azok a problémás területek, amelyekkel a szlovákiai magyar közösség fennmaradása és fejlődése céljából szükséges foglalkozni.

Áttekintést kapunk a nőmozgalmakról, a magyarországi nőjogi törekvésekről 1790-től kezdve, valamint az európai országokban, Magyarországon és Szlovákiában a nők politikai részvételének lehetőségeiről és feltételeiről, valamint arról, hogy a nők tudják-e érvényesíteni véleményüket, akaratukat a döntéshozatali folyamatokban, milyen kommunikációs eszközöket használnak, ezek az eszközök segítik-e a nők láthatóbbá tételét a vidéki térségekben, a gazdasági és társadalmi folyamatokban.

Feltárnak Magyarországon és Szlovákia népesedéspolitikájának jogi irataiban és népesedés politikai intézkedéseiben megjelenő tartalmi elemei, de a nők hazai munkaerőpiaci feltételei is a magyarlakta régióikban.

Szó van továbbá a genderpedagógiáról, a genderérzékeny oktatás egyes fogalmainak és céljainak meghatározásáról, és a tanítás során megjelenő nemek közötti egyenlőtlenségek formáiról, kialakulásuk lehetséges okairól. A kötet foglalkozik a lányok és a fiúk országos és nemzetközi tudásszintmérésekben elért teljesítményével, valamint a nemek között mutatkozó attitűd-beli különbségek vizsgálatával. A hétköznapi problémákról pedig a 2010-2013-as években megvalósult életvezetési tréningek tapasztalatairól és fontosságáról szóló írásban olvashatunk.

Az irodalmi részben Szenes Piroska elfeledett regényéről tudhatunk meg többet, valamint Szenes Erzsébet írásainak újraértelmezéséhez kapunk szempontokat. Az elmélet és a gyakorlat közötti különbségekről a törökkori Magyar Királyság területén élő nők életkapcsán olvashatunk, de kapunk tudománytörténeti áttekintést is a nemek és a nyelvhasználat összefüggéseiről. Végezetül pedig a 20. században divatba jött bubifrizuráról mint a lázadás jelképéről a Rozsnyón kiadott Sajó-Vidék című regionális lapban megjelenő írásokat mutatjuk be.

A KÖTET SZERZŐI:

- Acsády Judit
Budapest
- Antoni Rita
Budapest
- Bárczi Zsófia
Nyitra
- Bolemant Éva
Pozsony
- Bolemant Lilla
Somorja
- Csánó Szabina
Budapest
- Domonkos Livia
Pozsony
- Habán Dana
Dunaszerdahely
- Hodossy Katalin
Dunaszerdahely
- Huszár Ágnes
Pécs
- Jabloneczay Tímea
Budapest
- Kegyes Erika
Miskolc
- L. Juhász Ilona
Komárom
- Lengyel Tünde
Pozsony
- Mrva Marianna
Pozsony
- Petőcz Kálmán
- Rác Judit
- Szapu Marianna
Pozsony

NŐKÉPEK KISEBBSÉGBEN II.

TANULMÁNYOK A KISEBBSÉGBEN (IS) ÉLŐ NŐKRŐL

Szerkesztette: Bolemant Lilla

A Phoenix Polgári Társulás és a Pozsonyi Comenius Egyetemen Nemtudományi Központjának társszervezésében 2014-ben másodszor rendezték meg a Nőképek kisebbségben konferenciát, amelynek résztvevői elsősorban a kisebbségben élő nők helyzetét próbálták körüljárni. Ez a gyűjtemény az ott ismert tanulmányokat foglalja össze, a konferenciakötet elektronikus változata azonban tartalmazza Bauer Edit, emberjogi szakértő, volt Európa Parlamenti képviselő, Olga Pietruchová, a szlovák Munkaügyi, Szociális és Családügyi Minisztérium Esélyegyenlőségi főosztályának akkori igazgatója, valamint Šarlota Pufflerová, az egyik legismertebb szlovák jogvédő civil szervezet, a Polgár, demokrácia és felelősség PT elnöke előadásának hangfelvételét.

A negyedik főelőadó, Perintfalvi Rita, a Magyar Teológusnők Ökumenikus Egyesületének elnökének tanulmánya, amely eme kiadványban is megtalálható, olyan tipikus és elterjedt vált megfogalmazást, retorikai posztot mutat be, amelyek például annak, hogy a gender tema-

tikát sokszor félreértik, ill. félremagyarázzák. „Ezután megvizsgálom a kérdést, hogy vajon ki állhat a megfogalmazások háttérében? Mely írások azok, ahol népszerűsítő szinten folyik a harc a »gender-ideológia« ellen? Végül szeretném röviden bemutatni, hogyan viszonyul Ferenc pápa a nők társadalmi szerepvállalásának kérdéséhez” – fogalmaz Perintfalvi tanulmányának bevezetőjében.

Az esélyegyenlőség témája köré épülő kötet írásai két témakör köré csoportosulnak. Az egyik a nők részvétele a munkapiacra, a másik pedig a művészet, az irodalom, a zene területe, ahol – írja a kötet szerkesztője az előszóban – a nők sokáig csak műszaként, esetleg előadóként jelenhettek meg, az alkotó tevékenységet nem ajánlották nekik, „férfias jellege” miatt.

A kötetben átfogó képet kapunk a politikusnők vélt vagy valós helyzetéről, szó van továbbá a nők szerepéről a politika világában, valamint az esélyegyenlőségi törekvések meglétéről, vizsgálva a modern társadalmi nemek elkülönülését a politika szegmensében. A tanulmány végezetül bemutatja, hogyan alakult a nők helyzete a politika világában Magyarországon a rendszerváltozástól napjainkig. Milyen kezdeményezések indultak útjukra, mely törekvések valósultak meg, s melyek fulladtak kudarcba.

A női munkanélküliség csökkentéséről szóló közös gondolkozásról módozatairól szóló tanulmányban arról is olvashatunk, milyen módon motiválhatóak a hölgyek, hogy maguk is aktívabban keressék a probléma megoldását, és közben hagyományos családfenntartó szerepük is megmaradjon. „A női munkavállalás növekedése ugyanis nem csak a családi költségvetést bővítheti, hanem az egészségesen működő társadalomban olyan megbecsülést is teremthet a nőknek, amely minden közösségi szereplő hétköznapijára kedvező hatással lehet, nem csak gazdasági tekintetben” – vonja le a konklúziót a szerző. A nők határmenti régiókban való foglalkoztatottságáról szóló tanulmány pedig elemzi a Pons Danubii régió szlovák részének munkanélküliségi, foglalkoztatottsági arányát és

bérkülönbségeit a férfi ak és a nők közt. A munkaadók női alkalmazottakhoz való hozzáállásáról készült felmérés eredményeiből kiderül, hogy a cégek érzékelik-e a nőkkel szembeni diszkrimináció jelenlétét, valamint, hogy hogyan tekintenek a nőkre mint a munkaerőpiac része. Ezen kívül feltérképezi a munkáltatók véleményeit, hogy szerintük mely okok vezetnek a nők munkaerőpiaci hátrányos megkülönböztetéséhez.

A művészetekről szóló fejezetet a 19. századi zenei és kulturális életében jelentős szerepet játszó zongoraművészekről tudhatunk meg többet, központban Clara Schumann (Wieck) alakjával, tanítványával és kortársaival. Ezután Cécile Chaminade munkásságának bemutatása következik, különös tekintettel egyik kiemelkedő fontosságú munkájára, az 1902-es *D dúr Concertino fuvolára* és *zenekarra* c. darabjára.

A szlovenszkói magyar irodalomba ebben a kötetben Rudnóczy Teréz munkásságán keresztül nyerhetünk betekintést. A tanulmány két regényének segítségével mutatja be témakezelésének a kisebbségi női létehez kapcsolódó nyelvi-szemantikai rétegeit: az 1945-ben, még a deportálás előtt írt regénye, a *Kerekhold* és a posztumusz kiadott, a haláltáborok tapasztalatával íródott *Szabaduló asszonyok* (1947) kerül értelmezésre.

Az utolsó tanulmány pedig a női szerzők alulreprezentáltságára fókuszál, valamint a kortárs feminista irodalomkritikai irányzatokra, azok kérdéseire és céljaira. „A kortárs feminista irodalomkritika már a női sokszínűség és a szabad választás mellett foglal állást, hogy még számtalan tennivaló akad egy élhetőbb, igazságosabb társadalom érdekében” – fogalmaz a szerző.

Szlovákiai Magyarok Kerekasztala
Phoenix Polgári Társulás
Genderkutató Központ

Okrúhýbý stól Maďarov na Slovensku
Občianske združenie Phoenix
Centrum rodových štúdií UK Bratislava

Nőképek kisebbségben II.

Tanulmányok a kisebbségben (is) élő nőkről

Phoenix
Libra

Pozsony 2014

A line graph showing trends from 1990 to 2010. The Y-axis represents a percentage from 0 to 100. The X-axis shows years from 1990 to 2010. Two lines are plotted: a solid line and a dashed line. Both lines show a general upward trend, with the solid line reaching approximately 90% and the dashed line reaching approximately 80% by 2010.

A KÖTET SZERZŐI:

- Bakos Anita
Komárom
- Bara Zoltán
Győr
- Csehi Ágota
Nyitra
- Domonkos Lívია
Pozsony
- Elekes Irén Borbála
Budapest
- Fekete Sándor
Miskolc
- Feketéné Pál Enikő
Miskolc
- Földes Zsuzsanna
Győr
- Jabloneczay Tímea
Budapest
- Kegyessné Szekeres Erika
Miskolc
- Perintfalvi Rita
Budapest
- Puskás Andrea
Komárom
- Rajkovic Péter
Budapest
- Vladimíra Štefancová
Pozsony

amelyek egy másik, az 1902-es *D dúr Concertino fuvolára* és *zenekarra* c. darabjára. A művészetekről szóló fejezetet a 19. századi zenei és kulturális életében jelentős szerepet játszó zongoraművészekről tudhatunk meg többet, központban Clara Schumann (Wieck) alakjával, tanítványával és kortársaival. Ezután Cécile Chaminade munkásságának bemutatása következik, különös tekintettel egyik kiemelkedő fontosságú munkájára, az 1902-es *D dúr Concertino fuvolára* és *zenekarra* c. darabjára.

Az utolsó tanulmány pedig a női szerzők alulreprezentáltságára fókuszál, valamint a kortárs feminista irodalomkritikai irányzatokra, azok kérdéseire és céljaira. „A kortárs feminista irodalomkritika már a női sokszínűség és a szabad választás mellett foglal állást, hogy még számtalan tennivaló akad egy élhetőbb, igazságosabb társadalom érdekében” – fogalmaz a szerző.

Cécile Chaminade (1857-1944)
Francia zeneszerző, komponisták

Élete és munkássága
Cécile Louise Chaminade, a francia zeneszerző, komponisták és zongoristák 1857. augusztus 14-én született Párizsban. Apja a híres zongorista és komponista Charles Chaminade volt, aki a francia zenei élet egyik legjelentősebb alakjaként ismert. Cécile Chaminade zenei pályafutását a zongoránál kezdte, majd a kompozíció felé fordult. Munkássága számos újat és előrelépést jelentett.

NŐKÉPEK KISEBBSÉGBEN III.

TANULMÁNYOK A KISEBBSÉGBEN (IS) ÉLŐ NŐKRŐL

Szerkesztette: Bolemant Lilla

A harmadik alkalommal megrendezett, Nőképek kisebbségben elnevezésű konferencia központjában a genderpedagógia és a genderérzékeny nevelés áll. És ez nem véletlen: a Nyitrán tartott tudományos összejevetel apropója a helyi Közép-Európai Tanulmányok Karának egyszemeszteres Gender studies képzése. A konferencia ezen tárgyhoz, valamint annak tanítása alatt szerzett tapasztalatokhoz kapcsolódik. A három fejezetre osztott tanulmánykötetből az első a szorosabban vett genderérzékeny nevelés témáját taglalja, a második a társadalmi, szociológiai és politikai összefüggéseiben vizsgálja a feminizmus és a gender témáját, a harmadik pedig az irodalom témaköréből merít. Ahogy a kötett szerkesztője fogalmaz, a konferencián elhangzott tanulmányokkal talán részben meg is adjuk a választ a hogyan tanít-sünk genderül kérdésre.

A kötetből kiderül, mi az, ami nélkülözhetetlen a genderpedagógiai praxis megvalósításához, és előkerülnek az elméleti pedagógiai diskurzusokba ágyazott genderpedagógia gyakorlásának

lehetséges módját. Egy írás megkísérli meghatározni a gyakorlati genderpedagógia fogalmát aktuális genderpedagógiai munkák áttekintésével, különös tekintettel a genderpedagógiai munkákban megfigyelhető nyelvhasználati kérdésekre és formákra.

A nők a tudományban kérdéskört a feminista tudományfilozófia és tudománykritika perspektívájából tárgyaljuk, vagyis egy olyan perspektívából, amely a gender fogalmát használja analitikus kategóriaként, és a tudomány gender által való befolyásoltságára mutat rá. Olvashatunk továbbá arról, hogy a szlovákiai magyar iskolák alsó tagozatán használt olvasókönyvekben milyen nő- és családkép bontható ki, illetve a nemi és társadalmi sztereotípiák hogyan jelennek meg: tartalomelemzéssel jutunk el az olvasókönyvek és az irodalom tankönyvek nőképeig. Egy elemzés segítségével választ kaphatunk arra a kérdésre is, hogy vajon az iskolai tankönyvek mindkét nem számára közvetítik a specifikus elvárásai hogyan járulnak hozzá a társadalmi egyenlőtlenségek kialakulásához.

A feminizmust „gender-ideológiaként” lejárató közbeszédéről szóló írásból kiderül, mit tegyünk a neoliberalizmus általános támadása láttán, mikor is a kritikai gondolkodás fogalmait önmaguk visszajára fordítják. Részletes elemzést olvashatunk a Feministák Szegedi Egyesületének történetéről, majd pedig Japán nőpolitikájába nyerhetünk betekintést, hiszen ahogy a szerző is fogalmaz, a távoli országban nagyon sajátos a gender-kérdés megítélése. Hogy hogyan próbálják meg fokozni a női szerepvállalást az ország gazdasági életében a japán kormányfő által bejelentett „womenomics” program elemzéséből derül ki. Japán után újra Magyarországon járunk, ahol a kortárs magyar művészek a populáris kultúrából vett tartalmakkal ellátott hímezett falvédőiről tudhatunk meg többet, valamint arról, mi az közös a kortárs és a 20. század elején készített falvédőkben.

Az irodalomról szóló tanulmányok sorát a transznacionális feminizmus és komparatistikai kutatások határterületét, kereszteződési pontjait kereső írás kezdi, amely arra keresi a választ, hogyan tud a

két terület egymás számára termékeny szempontokat adni, milyen irányok, kutatási kérdések tudják megalapozni a további kapcsolódás lehetőségfeltételét. Ezután a kortárs mesék nőképeiről olvashatunk, ahol a szerző konstrukcióként tekint a népmese nemi sztereotípiáira, és azt vizsgálja, hogyan tükröződnek ezek a kortárs irodalmi mesékben és meseregényekben: az archaikus szövegekben fel-lelhető magatartásmintákhoz képest a mai szövegek milyen sztereotípiákat alakítanak ki, hogyan viszonyulnak a hagyományos modellekhez, követik, újraírják vagy felülírják-e azokat. A népmesékben megjelenő hagyományos nőábrázolási módok áttekintése után jutunk el a kortárs meseirodalom nőalakjaihoz. Paula Vogel dráma-adaptációja, Desdemona: Színmű egy székendőről a női identitás kialakulását és formálódását elemzi: a férfi szereplők elhagyása és a női szereplők nem titkolt preferálása, valamint a külső tényezők misztifikálása segítségével új megvilágításba kerül a női identitás.

Mészáros András Don Juan lánya című tanulmánya a Don Juan művek nőszereplőit, ezen belül főként Donna Anna szerepét vizsgálja meg két szempontból. Az első rész azt mutatja be, hogyan változik Anna szerepe az ős-Don Juantól a 21. századi Don Juan-feldolgozásokig. A második szempont pedig eszmétörténeti. Ebből az derül ki, hogy a szakirodalom által is kimutatott (és történelemfüggő) három Don Juan-típushoz milyen női szereplők társulnak, illetve, hogyan rendeződik át a férfi – nő viszony hierarchiája e típusok mentén.

A KÖTET SZERZŐI:

- Antoni Rita Szeged
- Barát Erzsébet Szeged
- Bárczi Zsófia Nyitra
- Bolemant Lilla Pozsony
- Hidasi Judit Budapest
- Jabloneczay Tímea Budapest
- Kegyess Erika Miskolc
- Mészáros András Pozsony
- Molnár Csilla Sopron
- Petres Csizmadia Gabriella Nyitra
- Puskás Andrea Komárom
- Szapu Marianna Pozsony
- Thun Éva Veszprém

NŐKÉPEK KISEBBSÉGBEN IV.

TANULMÁNYOK A KISEBBSÉGBEN (IS) ÉLŐ NŐKRŐL

Szerkesztette: Bolemant Lilla

A Nőképek kisebbségben című nemzetközi konferencia 2016-ban Somorján megrendezett negyedik évfolyamának néhány előadásának írott változatát olvashatjuk. Ebben az évben a központi téma az irodalom volt, nevezük akár nőirodalomnak, gender szemléletű irodalomkutatásnak vagy feminista irodalomtudománynak. Ahogy a kötet szerkesztője megjegyzi, az irodalmi téma mellett azonban ismét teret kapnak azok a kutatóknak is, akik más szakterületen végzik gender szempontú megfigyeléseiket. Ettől válik a kötet teljesség és kissé eklektikussá.

A filozófia és irodalom elnevezésű fejezet első tanulmánya az európai filozófiai kánon feminista újraolvasásának és kritikájának irányzataira és főbb témáira fókuszál, valamint felsorolja azokat a módszereket, amelyeken keresztül a gender mint elméleti és módszertani fogalmi eszköz érvényesül a filozófiai gondolkodás androcentrikus mivoltának kritikai reflexiójában. Az írás arra tesz kísérletet, hogy vázolja azokat a különböző fogalmi és gondolati

sémákat, amelyek az európai filozófiai gondolkodásban hozzájárultak a nők kirekesztéséhez és/vagy lekicsinyléséhez, lebecsüléséhez. Ezután három női szerző – Ladik Katalin, Molnár Katalin és Fabó Kinga – szövegeit elemzik a többvegyértékűség, illetve a másság színrevitele szempontjából, különös tekintettel az androgün-koncepciók textuális megképződéseire.

Egy tanulmány Márai Sándor regényeivel foglalkozik, akinél aránylag gyakran találkozunk a nővel, a mű főszereplőjeként vagy mellékszereplőjeként. Az elemzés szempontjából kulcsfontosságú az Eszter hagyatéka című regény és az elsődleges tényezők, amelyek a nő mint irodalmi szereplő képét alakítják, vagyis a környezet, a családi státusz és az érzelmek. Ezután a Andrea Coddington életrajzi regényében megjelenő zsidó nőképről olvashatunk, hiszen a könyv jó okot ad(hat) az irodalom módszeres elemzésén kívül egy többszintű vizsgálódáshoz, a pszichológia, az etnográfia, szociológia, vagy az antropológia függvényében, együttesen is. Devecseriné Huszár Klára visszaemlékezéseiben fellelhető női nézőpontokról is találunk tanulmányt a kötetben, amelyben elsősorban azt vizsgálják, hogyan képződik meg a memoárban egy írófeleség identitása (vagyis mennyiben képezi az identitás bázisát az, hogy férjéhez viszonyítva határozza meg önmagát), mennyiben befolyásolja ennek az identitásnak a kialakítását a két háború közti Budapest szellemi közege, s hogy a szöveg megnyilatkozási módja mennyiben függ a férj írásaiban meglévő mintáktól. A mesék világából most a boszorkányok ábrázolásáról tudhatunk meg többet azon tanulmányból, amely a boszorkányt mint a negatív nőkép népmesei archetípusát vizsgálja meg, és azt követi nyomon, hogy az irodalmi mese és meseregény boszorkánya hogyan viszonyul ehhez a negatív nőábrázoláshoz, illetve milyen módon írja körül a népmese által negatívnak prezentált boszorkány-funkciókat.

A Színház és valóság című fejezetben a Szikra álneven publikáló Gróf Teleki Sándorné íróőnök a feminizmussal és

egyéb társadalmi kérdésekkel foglalkozó írásain és a Feministák Egyesületében vállalt munkáján keresztül mutatják be be közszereplői tevékenységét, majdpedig az íróőnök és férje tátrafüredi otthonának történelmébe nyerhetünk bepillantást. Ezután a hazai femini((tás)-(záció)]zmus és a színház kapcsolatáról tudhatunk meg többet a 20. század kilencvenes éveitől kezdve, valamint a szlovákiai feminista színház helyzetéről. Olvashatunk Gimesi Dóra bábdramaturg forgatókönyveiben fellelhető női szerepekről, valamint a nyomtatott és online partnerkereső hirdetésekben megjelenő önreprezentáció formáiról és tartalmáról.

Áttekintés kapunk továbbá a kulturális jelentések létrejöttének Stuart Hall által kidolgozott öttényezős (identitás, reprezentáció, szabályozás, gyártás, fogyasztás) körforgásszerű modelljéből a reprezentáció főzőműsorokban megjelenő módozatairól, értintve ennek összefüggését a médiában felépülő identitással. Végezetül pedig Japánban és Taiwanon élő nők helyzetéről, és a társadalmi szerepreprezentációkról tudhatunk meg többet.

A KÖTET SZERZŐI:

- Bolemant Lilla**
Pozsony
- Csehy Zoltán**
Pozsony
- Elekes Irén Borbála**
Budapest
- Hidasi Judit**
Budapest
- Hrbáček-Noszek Magdaléna**
Nyitra
- Kállai Barbara**
Miskolc
- Kegyes Erika**
Miskolc
- Molnár Csilla**
Sopron
- N. Tóth Anikó**
Nyitra
- Petres Csizmadia Gabriella**
Nyitra
- Polgár Anikó**
Pozsony
- Jitka Rožňová**
Nyitra
- Škripková Iveta**
Besztercebánya
- Szapu Marianna**
Pozsony

NŐKÉPEK kisebbségben IV.
Tanulmányok a kisebbségben (is) élő nőkről
Phoenix Libra

Tartalomjegyzék

Szerző	Cím	Oldal
Bolemant Lilla	A filozófia és irodalom elnevezésű fejezet első tanulmánya az európai filozófiai kánon feminista újraolvasásának és kritikájának irányzataira és főbb témáira fókuszál, valamint felsorolja azokat a módszereket, amelyeken keresztül a gender mint elméleti és módszertani fogalmi eszköz érvényesül a filozófiai gondolkodás androcentrikus mivoltának kritikai reflexiójában. Az írás arra tesz kísérletet, hogy vázolja azokat a különböző fogalmi és gondolati	1-14
Csehy Zoltán	A Nőképek kisebbségben című nemzetközi konferencia 2016-ban Somorján megrendezett negyedik évfolyamának néhány előadásának írott változatát olvashatjuk. Ebben az évben a központi téma az irodalom volt, nevezük akár nőirodalomnak, gender szemléletű irodalomkutatásnak vagy feminista irodalomtudománynak. Ahogy a kötet szerkesztője megjegyzi, az irodalmi téma mellett azonban ismét teret kapnak azok a kutatóknak is, akik más szakterületen végzik gender szempontú megfigyeléseiket. Ettől válik a kötet teljesség és kissé eklektikussá.	15-28
Elekes Irén Borbála	A Színház és valóság című fejezetben a Szikra álneven publikáló Gróf Teleki Sándorné íróőnök a feminizmussal és	29-42
Hidasi Judit	Egy tanulmány Márai Sándor regényeivel foglalkozik, akinél aránylag gyakran találkozunk a nővel, a mű főszereplőjeként vagy mellékszereplőjeként. Az elemzés szempontjából kulcsfontosságú az Eszter hagyatéka című regény és az elsődleges tényezők, amelyek a nő mint irodalmi szereplő képét alakítják, vagyis a környezet, a családi státusz és az érzelmek. Ezután a Andrea Coddington életrajzi regényében megjelenő zsidó nőképről olvashatunk, hiszen a könyv jó okot ad(hat) az irodalom módszeres elemzésén kívül egy többszintű vizsgálódáshoz, a pszichológia, az etnográfia, szociológia, vagy az antropológia függvényében, együttesen is. Devecseriné Huszár Klára visszaemlékezéseiben fellelhető női nézőpontokról is találunk tanulmányt a kötetben, amelyben elsősorban azt vizsgálják, hogyan képződik meg a memoárban egy írófeleség identitása (vagyis mennyiben képezi az identitás bázisát az, hogy férjéhez viszonyítva határozza meg önmagát), mennyiben befolyásolja ennek az identitásnak a kialakítását a két háború közti Budapest szellemi közege, s hogy a szöveg megnyilatkozási módja mennyiben függ a férj írásaiban meglévő mintáktól. A mesék világából most a boszorkányok ábrázolásáról tudhatunk meg többet azon tanulmányból, amely a boszorkányt mint a negatív nőkép népmesei archetípusát vizsgálja meg, és azt követi nyomon, hogy az irodalmi mese és meseregény boszorkánya hogyan viszonyul ehhez a negatív nőábrázoláshoz, illetve milyen módon írja körül a népmese által negatívnak prezentált boszorkány-funkciókat.	43-56
Hrbáček-Noszek Magdaléna	A Színház és valóság című fejezetben a Szikra álneven publikáló Gróf Teleki Sándorné íróőnök a feminizmussal és	57-70
Kállai Barbara	A Nőképek kisebbségben című nemzetközi konferencia 2016-ban Somorján megrendezett negyedik évfolyamának néhány előadásának írott változatát olvashatjuk. Ebben az évben a központi téma az irodalom volt, nevezük akár nőirodalomnak, gender szemléletű irodalomkutatásnak vagy feminista irodalomtudománynak. Ahogy a kötet szerkesztője megjegyzi, az irodalmi téma mellett azonban ismét teret kapnak azok a kutatóknak is, akik más szakterületen végzik gender szempontú megfigyeléseiket. Ettől válik a kötet teljesség és kissé eklektikussá.	71-84
Kegyes Erika	A Színház és valóság című fejezetben a Szikra álneven publikáló Gróf Teleki Sándorné íróőnök a feminizmussal és	85-98
Molnár Csilla	A Nőképek kisebbségben című nemzetközi konferencia 2016-ban Somorján megrendezett negyedik évfolyamának néhány előadásának írott változatát olvashatjuk. Ebben az évben a központi téma az irodalom volt, nevezük akár nőirodalomnak, gender szemléletű irodalomkutatásnak vagy feminista irodalomtudománynak. Ahogy a kötet szerkesztője megjegyzi, az irodalmi téma mellett azonban ismét teret kapnak azok a kutatóknak is, akik más szakterületen végzik gender szempontú megfigyeléseiket. Ettől válik a kötet teljesség és kissé eklektikussá.	99-112
N. Tóth Anikó	A Színház és valóság című fejezetben a Szikra álneven publikáló Gróf Teleki Sándorné íróőnök a feminizmussal és	113-126
Petres Csizmadia Gabriella	A Színház és valóság című fejezetben a Szikra álneven publikáló Gróf Teleki Sándorné íróőnök a feminizmussal és	127-140
Polgár Anikó	A Színház és valóság című fejezetben a Szikra álneven publikáló Gróf Teleki Sándorné íróőnök a feminizmussal és	141-154
Jitka Rožňová	A Színház és valóság című fejezetben a Szikra álneven publikáló Gróf Teleki Sándorné íróőnök a feminizmussal és	155-168
Škripková Iveta	A Színház és valóság című fejezetben a Szikra álneven publikáló Gróf Teleki Sándorné íróőnök a feminizmussal és	169-182
Szapu Marianna	A Színház és valóság című fejezetben a Szikra álneven publikáló Gróf Teleki Sándorné íróőnök a feminizmussal és	183-196

Szerkesztők: Bolemant Lilla, Csehy Zoltán, Elekes Irén Borbála, Hidasi Judit, Hrbáček-Noszek Magdaléna, Kállai Barbara, Kegyes Erika, Molnár Csilla, N. Tóth Anikó, Petres Csizmadia Gabriella, Polgár Anikó, Jitka Rožňová, Škripková Iveta, Szapu Marianna

ISBN 978-96-3-243-111-1

GOMBASZÖGI NYÁRI TÁBOR – PROGRAMJAINK

2013-mal kezdődött rendszeres részvételünk a Gombaszög Nyári Táborban is esélyegyenlőségi és irodalmi témákkal egyaránt.

Női kultúra, női művészet 2014

A nőket egészen a 19. század végéig nem tartották képesnek a magasabb művészet művelésére, sőt ezután is komoly kritikában részesültek.

Manapság a nők a művészeti élet minden területén egyre nagyobb számban vesznek részt. Megkapják-e a megfelelő elismerést, teret, vagy még mindig harcolniuk kell-e ezért? Milyen lehetőségeik vannak, és milyen akadályokba ütköznek?

Bárczi Zsófia
írónő, irodalomtudós

Deák Renáta
műfordító

Mayer Éva

A beszélgetést vezeti:
Bolemant Lilla

2014 Ismerd meg tenmagadat!

Mi is az a filozófiai tanácsadás?

Mészáros András, a Pozsonyi Comenius Egyetem professzora

Az ókori görögök kultikus jóshelye Delhoi városában található. Bejáratán a felirat **Ismerd meg tenmagadat!** A görögök azt vallották, az ember csak a jelenét ismerheti, múltja és jövője történetét viszont csak önmaga megismerésével tudhatja meg.

A görög filozófia egyik legnagyobb alakja Szókratész híres mondása ugyanígy hangzik: **Gnoti se auton** (ismerd meg önmagad). Megvizsgálatlan életet nem érdemes élni – egészíthetjük ki a filozófiai tanácsadás jellemzését a filozófus egyik következő mondásával. A legnagyobb veszteség szerinte az, ha az ember önnön lelkének okoz kárt.

Mészáros András előadása az ún. alkalmazott filozófia tárgykörét érinti, közelebbről a filozófiai tanácsadással ismerteti meg a hallgatókat.

Az érintett kérdéskörök:

A filozófia szókratészi fordulatahoz való visszatérés, ahol a párbeszéd az önismeretet célozta.

Az önismeretet nem pszichológiai értelemben tárgyalja, hanem filozófiai szempontból értelmezi, azaz a gondolkodás belső koherenciájának összefüggéseiben fogja fel.

A „gondolkodás gondozása”: azaz a modern és posztmodern mítoszokkal, az előítéletekkel, a hamis autoritásokkal szembeni kritikus hozzáállás kultivációja.

Az egyéni létezés és a lét értelmének keresése.

Felhasználható-e a szépirodalom az önértelmezésben?

SZÍVDOBBANÁS workshop 2015

Az erőszakra nincs mentség!

A Szívdobbanás című foglalkozáson a lányok és a fiúk is érdekes gondolatokat osztottak meg egymással. Mi a legfontosabb számodra egy kapcsolatban? Mi az, amit már nem viselsz el egy kapcsolatban? Mit jelent az erőszak? Van-e különbség a lelki és a testi erőszak között? Hogyan előzhetjük meg, hogyan ismerhetjük fel az erőszakos viselkedés jeleit?

Néma Tanúk kiállítás

Az Európában és az egész világon elvégzett reprezentatív felmérések szerint minden 4. vagy 5. nő élete során legalább egyszer elszenvedte az erőszak bizonyos fajtáját. A nők elleni erőszak elkövetői nem az utcán sétáló idegen emberek, hanem a nő legközelebbi hozzátartozói: az apja, a bátyja, a nagybátyja, a nagyapja, a barátai.

A Néma Tanúk kiállítás azoknak a nőknek állít emléket, akiket férjük, élettársuk, volt élettársuk, vagy olyan férfi, akivel a nő nem akart kapcsolatot teremteni, megölt.

A kiállítás a NANE Egyesület tulajdona, és a Gombaszögi Táborba a Phoenix Polgári Társulás meghívására érkezett el.

Karády-Héder Enikő
és **Gyulai Katalin,**

a **NANE Egyesület**
(*Nők a Nőkért*
Együtt az Erőszak Ellen)
tagjai vezették
a foglalkozást

2015 Genderelméletek – – a nő és a férfi szerepe a társadalomban

A feminizmus nem a férfiak ellen irányul!

Miről szólt a beszélgetés?

Perintfalvi Rita:

A Magyarországi Teológusnők Ökumenikus Egyesülete (MTÖE) tiszteletben tartja az Isten képmására teremtett ember méltóságát nemének, származásának, vallási hovatartozásának vagy szexuális beállítottságának megkülönböztetése nélkül. A szeretet parancsa, ami vallásaink és felekezeteink legfontosabb közös nevezője, arra szólít fel, hogy határok nélkül gondolkodjunk és cselekedjünk, ami azt jelenti, hogy visszautasítjuk a társadalmi és vallási kirekesztés minden formáját.

Soós Eszter Petronella:

A modernitás korában megváltozik a világ, s vele együtt a munkaerőpiac. Az úgynevezett férfias foglalkozások, mint a gyári fizikai munka, a mezőgazdasági munka kiveszőben van, mert elvégzik a gépek. Egyre nagyobb az igény olyan munkák iránt, amelyeket tipikusan nőiesnek vélnek, mint például a beteg- és idősápolás, a szociális munka. Ezt a változást fel kell dolgozniuk a férfiaknak, hiszen az „erős férfi” hagyományos társadalmi képe kell, hogy megváltozzon.

Antoni Rita:

Mit jelent a gender? A szó jelentése: társadalmi nem, azaz mindazon tulajdonságok, viselkedésformák és szerepek összessége, melyet a társadalom az egyéntől biológia neme folytán elvár. Egyszerűsítve: hogy mi van az egyén lába között, az a „sex” azaz **biológiai nem** („nő” vagy „férfi”); és hogy a társadalom a biológiai nem alapján milyen személyiségvonásokat tulajdonít az egyéneknek, illetve milyen szerepeket vár el tőle, az a „gender,” azaz **társadalmi nem: „nőies” vagy „férfias,” illetőleg női vagy férfi szerep,** melyekhez a nemi sztereotípiák is kapcsolódnak.

» több info: <http://www.nokert.hu>

Antoni Rita
a Nőkért Egyesület elnöke

Perintfalvi Rita
a Magyar Teológusnők
Egyesületének elnöke

Soós Eszter Petronella
politológus

Rác Vince
moderátor

Tesztoszteronmentes irodalom?

2016

2016. július 16-án este a Phoenix Polgári Társulás programjára került sor a gombaszögi nagysátorban. *Tesztoszteronmentes irodalom?* cím alatt arról gondolkodtak, vajon meghatározható-e a nőirodalom fogalma, és ha van nőirodalom, akkor van-e férfi irodalom is? A magyar irodalom olyan elfeledett és „újráfelfedezett” írónőiről is szót ejtettek, akiknek ott lenne a helyük az iskolai tankönyvekben.

Hogy van-e női és férfi irodalom, az sok vita tárgyát képezte az elmúlt évtizedekben. Miért nem volt női Shakespeare? Vagy Petőfi? Vagy Jókai? Vagy volt, csak nem tudunk róla? Mit alkotott Szendrei Júlia a kokárdán kívül? Miben győzte le Bajza Lenke Jókait? Változott-e a nőírók megítélése mára?

Bárcki Zsófiával
és **Bolemant Lillával**
Rácz Vince beszélgetett

A transznemű emberekről – – nem mindenki olyan nemű, amilyenek látszik

2016

A transznemű emberek tudják, milyen nemhez tartoznak, de a testük ennek nem felel meg. Nem tudnak azonosulni azzal a nemmel, amelyet a születésükkor nekik tulajdonítanak.

A *TransFúzia* szervezet a Szlovákiában élő transz emberek helyzetének javításán dolgozik. Kutatásokat, jogi elemzéseket végez, tanácsadást nyújt a transz embereknek és hozzátartozóiknak. Elsősorban a transz emberek egészségügyi ellátásával foglalkozik, és a transz fiatalok helyzetével az oktatásügyben. Tudtátok, hogy az egyházi iskolákban a gyerekek naponta gyűlöletkeltő megjegyzéseket hallanak tanáraiktól az LGBTI emberekről? Tudtátok, hogy a transz embereket kasztrációs műtétekre kényszerítik? Tudtátok, hogy az ENSZ és a WHO ezt a gyakorlatot elítéli, kínzásnak tartja, és felszólítja az ezt végző államokat, hogy szüntessék meg, és kárpótolják az áldozatokat? De nem csupán áldozatok. A legbátrabb emberek közé is tartoznak. Hősök és hősnők, ezt is tudatosítani kell mindenkinek!

a *TransFúzia* civil szervezet
alapító tagjaival
Rácz Vince beszélget

2016 GYEREK A MUNKAHELYEN? – – Beszélgetés a nők munkapiaci helyzetéről

Simona Petrik csak húsz percre szeretett volna bemenni a munkahelyére, a szlovák parlamentbe fél éves gyermekével a karján, de váratlan akadályba ütközött: a gyermek nem alkalmazott, nem mehet be! Hogy is van ez az anyák és az anyaság támogatásával? A nőknek ódákat zengenek az anyaság szentségéről, de amikor ezt az nyilvánosság előtt is vállalják, az elítélendő? Ki mondhatja meg, hogy mi a jó az anyának és a gyermekének? Az állam? A parlament? A munkahely? Netán maga az anya? Hogyan is egyeztethető össze a munkavállalás és az anyaság? És az apasággal mi a helyzet?

Simona Petrik
Parlamentari képviselő

Szapu Marianna
dékán, a pozsonyi
Genderkutató
Központ vezetője

Bott-Domonkos Livia
marketingszakértő

Bolemant Lilla
a Phoenix PT elnöke

Szakértőink megosztják veletek a véleményüket, tapasztalataikat és kutatási eredményeiket a munkapiaci különféle területeiről.

Közben bemutatjuk legújabb projektünket, amely a *Minority Kids* nevet viseli, és a kisebbségben élő magyar és roma nők helyzetét vizsgálja, és nyújt tanácsot problémáikra.

Filozofikus nemzet-e a magyar? – 2018 – A magyar filozófia a múltban és a jelenben

A magyarországi és a magyar filozófia története – mi a helye a filozófiának a magyar kultúrán belül? – „filozofikus nemzet” vagyunk? – a filozófia és a mindenkor hatalom viszonya – szükségünk van-e a filozófiára a mindennapokban? – a filozófia az oktatáson belül – a magyar filozófia nemzetközi viszonylatban – magyar filozófia a Kárpát-medencében.

Hol vannak a nők a filozófiában? – vannak-e magyar filozófusnők? – mivel foglalkoztak, foglalkoznak? – van-e különbség a férfiak és a nők filozófiája között?

Mester Béla, filozófiatörténész, tudományos főmunkatárs,
Magyar Tudományos Akadémia, Filozófiai Intézet, Budapest

Perecz László, filozófiatörténész, egyetemi tanár,
Budapesti Műszaki Egyetem, Budapest

Szapu Marianna, feminista filozófus, docens, dékánhelyettes,
Comenius Egyetem, Pozsony

Mészáros András, filozófiatörténész, egyetemi tanár,
Comenius Egyetem, Pozsony

A beszélgetést **Rácz Vince**, a Pátria Rádió szerkesztője vezeti.

2018 Zaklatás vagy udvarlás?

Mi a különbség a szexuális zaklatás és az udvarlás között, valamint Svédország és Szlovákia között a férfiak és nők közötti egyenrangúság terén?

Mit akarnak a nők és mit akarnak a férfiak? Mi kell ahhoz, hogy több gyereket szülessen a nők? Kell-e nekünk Isztambuli Egyezmény vagy minden a legnagyobb rendben van, hisz a nőknek minden joguk megvan a szabad választáshoz, egyetemre járhatnak, szakmát választhatnak, szingliként élhetnek, karriert építhetnek. Miért beszélnek mégis „üvegplafonról”, munkahelyi diszkriminációról, miért keresnek kevesebbet, mint a férfiak, miért tapasztalta meg élete során minden negyedik-ötödik nő a testi vagy leli erőszakot a hozzá legközelebb álló férfiaktól?

Puskás Tünde, a svédországi Linköping Egyetem oktatója

Szapu Marianna, feminista filozófus,

a pozsonyi Comenius Egyetem oktatója, dékánhelyettes

Bolemant Lilla, gender- és irodalomkutató, könyvkiadó, Pozsony

Moderátor: **Rácz Vince**, irodalomtörténész,

a Pátria Rádió szerkesztője

2018 Vannak nők...

...az irodalomban, a közéletben, a médiában, a politikában. Mintha ez ma már természetes lenne, mégis kevés szó esik róluk, vagy ha kiderül, hogy valamiben sikeresek, még mindig felmerül a kérdés, hogy hogyan is csinálták? Hogyan tudták összeegyeztetni a magánéletükkel szakmai előmenetelüket? Ennél persze sokkal fontosabb megkérdezni tőlük azt, hogy milyen célok, álmok, elképzelések vezérelték őket, és milyen nehézségekkel kellett megküzdeniük, amíg elérték azt, amire vágytak.

Bolemant Évával, a Vannak nők kötet egyik szerzőjével, a **Pozsonyi Kifli** alapító tagjával, életvezetési tanácsadóval, **Garajszky Margit** íróval, fordítóval, rendezővel és **Bolemant Lilla** könyvkiadóval és irodalomkutatóval **Rácz Vince**, a Pátria Rádió szerkesztője, irodalomtörténész beszélget.

önismereterősítés az irodalomterápia eszközeivel
Bolemant Lillával

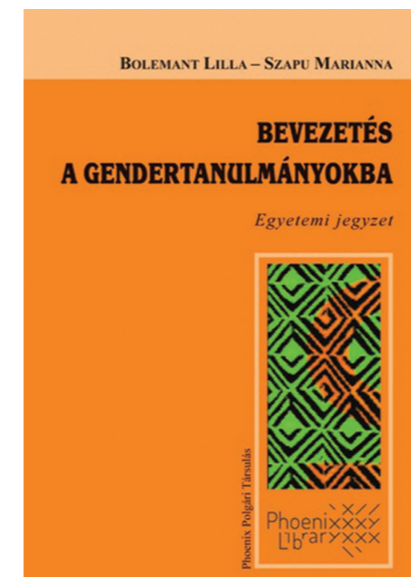
Az irodalomterápia mint művészetterápiás módszer segít közelebb kerülni önmagadhoz. Egy irodalmi alkotáson keresztül megtanulod megélni és felvállalni érzelmeidet, oldódhat a szorongásod, új lehetőségekre lelhetsz saját életedben.

A foglalkozáson elolvassuk egy rövid irodalmi művet, de nem műelemzést végzünk, mint az irodalom órán, hanem a ti személyes élményeitek lesznek a fontosak, így jutunk el azokhoz a témákhoz, melyek benneteket foglalkoztatnak, és így vihetek haza olyan új lehetőségeket és megoldásokat, amelyekre eddig talán nem is gondoltatok.

A közös munka 10 fős csoportban folyik majd.

PHOENIX EQUALITY

Az erős kezdést még tovább erősítette, hogy a következő évben sikerült egy nagyobb projekttámogatást is elnyernünk, a **Norvég Alap** finanszírozásával, a Nyitrai Konstantin Filozófus Egyetem Közép-Európai Tanulmányok Karával és a Diákhálózattal együttműködve a pedagógusjelöltek női-férfi esélyegyenlőségi érzékenyítése volt a célja.

A nyitrai egyetemen elindítottunk egy gendertanulmányok alapjainak nevű tantárgyat, amelynek előadói a téma szakavatott oktatói voltak:

Hadas Miklós szociológus
Antoni Rita
Szapu Marianna
Bárczi Zsófia
Bolemant Lilla

Az egyetemi tantárgyhoz kiadtunk egy egyetemi tankönyvet, amelyet a mai napig használnak Magyarországon is.

A szlovákiai magyar diáklklubokban beszélgetéseket szerveztünk a témában Nyitrán, Pozsonyban, Kassán és Komáromban.

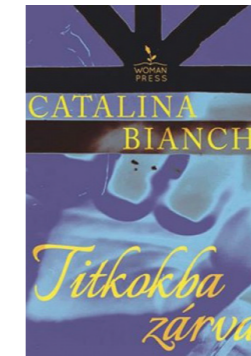

MEGJELENT KÖNYVEINK

» <https://www.womanpress.sk/termek/catalina-bianchi-titkokba-zarva/>

Catalina Bianchi
Titkokba zárva

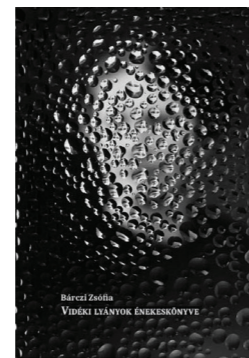
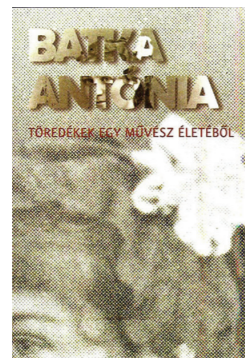
Bolemant Éva –
Molnár Miriam
Vannak nők

» <https://www.womanpress.sk/termek/bolemant-eva-molnar-miriam-vannak-nok/>

SZÉPIRODALOM

» <https://www.womanpress.sk/termek/batka-antonia-toredekek-egy-muvesz-eletebol/>

Batka Antónia
Töredékek
egy művész életéből

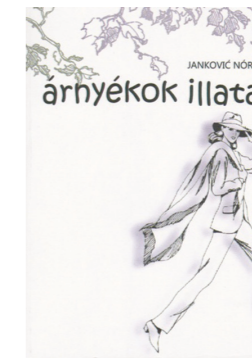

MADÁCH-DÍJ 2019
Bárczi Zsófia
Vidéki lányok
énekeskönyve

» <https://www.womanpress.sk/termek/barczi-zsofia-videki-lyanyok-enekeskonyve/>

» <https://www.womanpress.sk/termek/bolgar-katalin-kincsesnaplo/>

Bolgár Katalin
Kincsesnapló

Jankovič Nóra
Árnyékok illata

» <https://www.womanpress.sk/termek/jankovic-nora-arnyekok-illata/>

» <https://www.womanpress.sk/termek/bartalos-toth-iveta-élet-lejárt-szavatossággal/>

Bartalos Tóth Iveta
Élet lejárt
szavatossággal

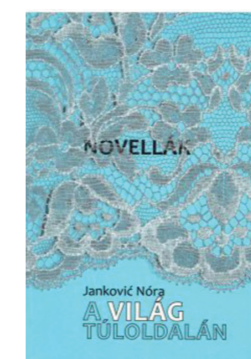

Bartalos Tóth Iveta –
Mészáros Krisztina
Anyákból

» <https://www.womanpress.sk/termek/bartalos-toth-iveta-meszáros-krisztina-anyabb-anyak/>

» <https://www.womanpress.sk/termek/jankovic-nora-vilag-tuloldalán-novellák/>

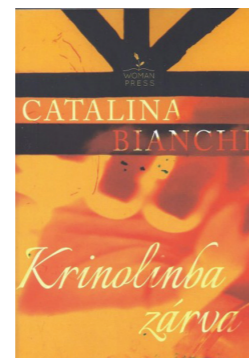
Jankovič Nóra
Novellák

Soóki Gitta
A nagy könyve

» <https://www.womanpress.sk/termek/catalina-bianchi-érdekek-es-erzelmek/>

Catalina Bianchi
Érdekek és érzelmek

Catalina Bianchi
Krinolinba zárva

» <https://www.womanpress.sk/termek/catalina-bianchi-krinolinba-zarva/>

» <https://www.womanpress.sk/termek/sooki-gitta-tul-az-operencian-ferfihuseg/>

Soóki Gitta
Túl az Óperencián,
Férfihűség

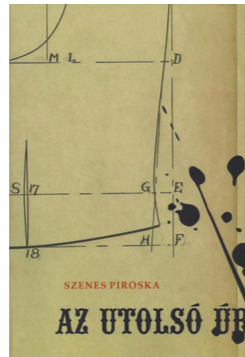

MADÁCH-NÍVÓDÍJ 2020
Száz Ildikó
Futónapló

» <https://www.womanpress.sk/termek/szaz-ildiko-futonaplo/>

» <https://www.womanpress.sk/termek/szenes-piroska-az-utolso-ur/>

Szenes Piroska
Az utolsó úr

Szenes Piroska
Egyszer élünk

» <https://www.womanpress.sk/termek/szenes-piroska-egyszer-elunk/>

Nőképek
kisebbségben II.
Tanulmányok
a kisebbségben (is)
élő nőkről
(szerk. Bolemant Lilla)

Nőképek
kisebbségben III.
Tanulmányok
a kisebbségben (is)
élő nőkről
(szerk. Bolemant Lilla)

» <https://www.womanpress.sk/termek/szucsich-maria-tavasztol-telig/>

Szucsich Mária
Tavasztól télig

» <https://www.womanpress.sk/termek/nokepek-kisebbségben-iv-konferenciakotet/>

Nőképek
kisebbségben IV.
Tanulmányok
a kisebbségben (is)
élő nőkről
(szerk. Bolemant Lilla)

SZAKIRODALOM

Bolemant Lilla
Női olvasat –
A magyar irodalom
története dióhéjban
XVI. – XIX. Század

Bolemant Lilla
Női hangok

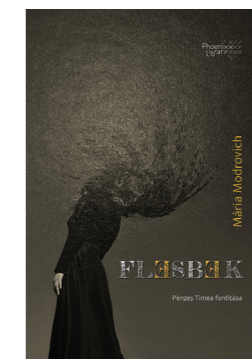
» <https://www.womanpress.sk/termek/ursula-kovalyk-a-hutlen-nok-utaljak-a-tojast/>

Uršula Kovalyk
A hűtlen nő
utálják a tojást

FORDÍTÁSOK

Mária Modrovich
Flesbek

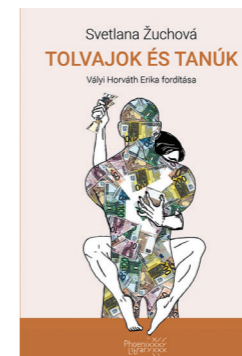
» <https://www.womanpress.sk/termek/a-gender-studies-alapjai/>

Bolemant Lilla
Bevezetés a
gendertanulmányokba

Nőképek
kisebbségben I.
Tanulmányok
a kisebbségben (is)
élő nőkről
(szerk. Bolemant Lilla)

Svetlana Žuchová
Tolvajok és tanúk

» <https://www.womanpress.sk/termek/svetlana-zuchova-yesim-2/>

MADÁCH-DÍJ 2020
Svetlana Žuchová
Yesim

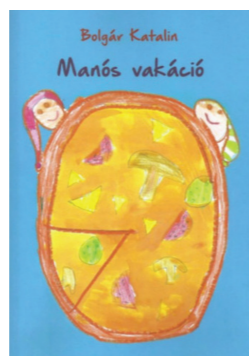
GYEREKIRODALOM

» <https://www.womanpress.sk/termek/bolgar-katalin-lili-es-boti-manoi/>

Bolgár Katalin

Lili és Boti manói

» <https://www.womanpress.sk/termek/bolgar-katalin-manos-vakacio/>

Bolgár Katalin

Manós vakáció

» <https://www.womanpress.sk/termek/zsofia-barczy-spevnik-vidieckych-dievok/>

Zsófia Bárczi

**Spevník
vidieckych dievok**

(ford. Macsovszky Péter)

» <https://www.womanpress.sk/termek/maria-szucsich-od-jari-do-zimy/>

Mária Szucsich

Od jari do zimy

(ford. Jitka Rožňová)

» <https://www.womanpress.sk/termek/jana-juranova-boszimesek-ujbanyavarrol/>

Jana Juránová

**Boszimesék
Újbányavárról**

» <https://www.womanpress.sk/termek/toth-krisztina-jarvanymese/>

Tóth Krisztina

Járványmese

» <https://www.womanpress.sk/termek/prirucka-nedokonalej-matky/>

Bartalos Tóth Iveta –
Mészáros Krisztina

**Príručka
(ne)dokonalej matky**

(ford. Lenka Nagyová,
Tímea Krekovič Beck)

» <https://www.womanpress.sk/termek/rozpravka-o-pandemii/>

Krisztina Tóth

Rozprávka o pandémie

(ford. Tímea Krekovič Beck)

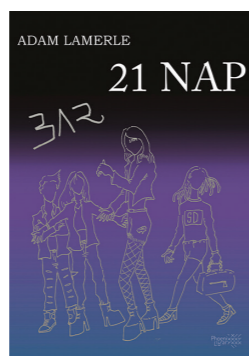
IFJÚSÁGI IRODALOM

» <https://www.womanpress.sk/termek/bolgar-katalin-kincsesnaplo/>

Bolgár Katalin

Kincsesnapló

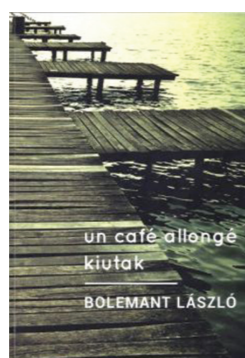
» <https://www.womanpress.sk/termek/adam-lamerle-21-nap/>

Adam Lamerle

21 nap

VERSESKÖTETEK

» <https://www.womanpress.sk/termek/bolemant-laszlo-un-cafe-allonge-kiutak/>

Bolemant László

**Un Café Allongé
(Kiutak)**

» <https://www.womanpress.sk/termek/bolemant-laszlo-a-megrajzolt-ido-lenyomatok/>

MADÁCH-NÍVÓDÍJ 2020

Bolemant László

A megrajzolt idő

Bárczi Zsófia VIDÉKI LYÁNYOK ÉNEKESKÖNYVE

(2019)

„Bárczi Zsófia egy kivételesen jó könyvet írt. Pontosabban több kivételesen jó szöveget, melyeket egy többretegű kisregény terjedelmébe sűrített. Az egyik ilyen rétege csendes mosolygásra és harsány nevetésre ingerel. Nyilvánvalóan

megérné felfejteni a többi rétegét is.”

– írja a regényről Csanda Gábor irodalomkritikus a dunszt.sk-n megjelent kritikájában. Mint mondja, jó könyv a jó mondatok szerelmeseinek. „Az olyan jó mondatokéinak, melyek jó bekezdésekbe rendeződnek, jó szakaszokba, jó fejezetekbe” – folytatja. A 2019-ben a szlovákiai magyar irodalom legjelentősebb elismerésével, a Madách-díjjal jutalmazott novelláskötet vagy regény (kinek hogy tetszik) három részből áll, melyek azonban minduntalan összefonódnak a helyszínek és a szereplők által. A szerző nem csak a szereplők, az irodalmi hősök és egyéb ismert és ismeretlen személyek (mint Don Giovanni, Donna Elvira, Csajághy Laura, Vörösmarty Mihály stb.) sorsának alakításával szövi kibogozhatlanná, egyben áttekinthetővé a történetek hálóját, hanem magával a szerzőség fogalmával is játszik.

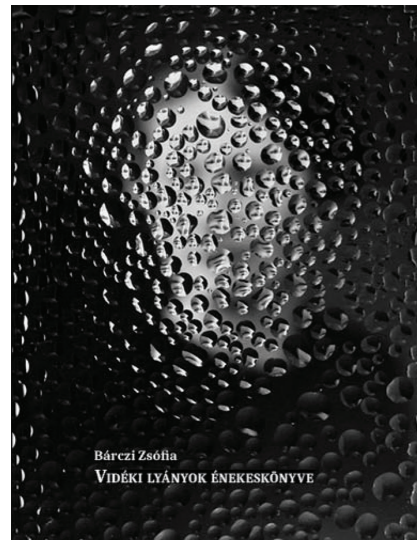
» <https://dunszt.sk/2019/06/19/zeng-az-enek/>

És kinek ideális olvasmány?

„Ez a kötet nyitott, kreatív olvasót kíván, aki szeret bújócskázni és homokvárat építeni ezen a fura játszótéren – írja az Új Szó. – A kötet tágas irodalmi játszótér is, ahol latin-amerikai írók műveinek szereplői csúszdázni, hintáznak, a mágikus realizmus eszközeit kölcsönözve a szerzőnek. Tájakon még mindig egzotikusnak hat az a fajta játszadozás is, amikor nem tudjuk, eredeti szöveget olvasunk-e, vagy egy spanyol nyelvű mű fordítását. Bárczi Zsófia szándékosan össze akarja zavarni az olvasót, aki egy titokzatos, szürreális világban találja magát, ahol magának kell megválaszolnia saját kérdéseit, nem kap mindent tálcán a szerzőtől.”

» <https://ujso.com/kultura/atadtak-a-madach-dijat>

A kötetet Szőke Erika illusztrációi teszik még varázslatosabbá.

„Bárczi Zsófia könyvében minden benne van, ami a jó irodalom ismérve: fenség, titok, lidérces messzefény... És irónia, és humor. Mindegy, hogy a szépprózát szemkápráztató labirintusnak, átláthatatlan könyvtárnak vagy elágazó ösvényekkel teli erdőnek képzeljük, elég hagynunk, hogy magába szippantson. Innentől kezdve nem enged el, és már sohasem leszünk ugyanolyanok, mint a könyv fellapozása előtt. S éppen ez benne a jó. Kalandra fel, nyájas olvasó!”

(Csanda Gábor)

„A rossz házasságnak számtalan variációja van, s ezek közül néhány olyannyira hasonlít a jóhoz, hogy magukat a házastársakat is megtéveszti. Becsapni csak a testet nem lehet...”

idézet
a könyvből

Bárczi
Zsófia

„A nyelv ugyanis nem csupán eszköz költőnk számára érzelmi, hangulatai, gondolatai kifejezésére, rögzítésére, versei a nyelvben, a nyelv által is **történnék**, a nyelv nemcsak elmondja, hanem **írja, teremti** is őket (miként fordítva: versei is a nyelvet).”

(Tóth László)

az eljövendő idő
zöldes patinát von
a még leíratlan
szavakra

ha még csak evidens
jelentésű is
a visszavonhatatlan-
ságban
nagy távot fog úszni

/Az eljövendő idő
nagyszerűsége

Prága, 2017. április 29./

idézet
a könyvből

Bolemant
László

Bolemant László A MEGRAJZOLT IDŐ

(2019)

A szerző saját fotóival illusztrált Madách-nívódíjas kötete az ötödik az életműben, ami Juhász Katalin, az Új Szó szerkesztője szerint a megfontoltság, nem pedig a ráérősség jele. „A szerző azonnal felismerhető, egyéni hanggal rendelkezik: letisztultság és fegyelmezetttség jellemzi a szövegeket. Kevés a díszítő elem, a gondolat az elsődleges, nem pedig a forma. Minden leírt szónak súlya van, semmi sem kerül papírra csupán a szép hangzás miatt” – írja a napilapban megjelent írásában.

» <https://ujso.com/kultura/atadtak-a-madach-dijat-0>

„Bolemant László ízig-vérig modern költő. Fotói a versekhez igazodnak, és fordítva – így jön létre a Bolemant-féle teljesség: A látványnyal is mérd magad! szigorú paranccsa. Vers-képben fogalmazza meg újra és újra magát... spirálisan építkező költőnek látom. Egyre magasabbra ívelteti a csak látszólag ugyanazt. Köz hely: aki egyre többet lát meg, az egyre többet láttat. Sajátos, néha mérnöki szigorú B. László-i kép-nyelven” – ezek pedig már Antal László költő szavai, aki szerint képversek, élő kollázsok simítják a versekben az ásító időt. „Írás közben szép élménye, felismerése, hogy (versében) kevés maradt, ami fölösleges” – teszi hozzá.

» <https://www.womanpress.sk/kozelitesek-bolemant-laszlo-kolteszetehez/>

A kötet szerkesztője, Tóth László pedig úgy fogalmaz, Bolemant verseinek a – kubista vagy konstruktivista versbeszédre emlékeztető – nyelve is jelentős mértékben fragmentált, nem az összefüggő, lineáris versbeszédé, nem a történetmondásé, hanem a történetek nyelvi struktúráit mutatják, mondandói kifejezhetőségének nyelvbéli drámáját is érzékeltetik.

„Rejtjeles költészet ez, amely szinte nem is vet számot olvasójával, számára az egyéni teljesség a meghatározó létélmény: világa zárt, hermetikus tér, amely metafizikai dimenziókat nyer.”

(Németh Zoltán)

Száz Ildikó FUTÓNAPLÓ

(2019)

Száz Ildikó könyvének szövegei ugyan futás közben fogalmazódtak meg a szerzőben, de egyáltalán nem csak a futásról szólnak. Felde-rengnek bennük gyermekkori emlékek, az élet jó és rossz pillanatai, és

sok szép régi és új olvasmányél-ményt felidézve alkotják meg azt az egyéni stílust, amelyet olvasva úgy érezzük, jó ösvényen járunk.

SZÁZ ILDIKÓ
FUTÓNAPLÓ

Phoenix
Libra

„Izgalmas játék ez a szavakkal, han-gulatokkal: az erősebb költői képek néha átveszik a hatalmat a gondolatok felett, máskor beágyazódnak a gondolati szférába, valahogy úgy, ahogy az ember eggyé válik a természettel, miközben mozog a tájban. Elé tárulnak az apró szépségek, amelyekre rácsodálkozunk, és hálásan befogadjuk őket. Szinte megelevenednek a fák, bokrok, virágok, minden egyes út

menti fűcsomónak külön jelentősége van. Egyes szerzők ilyenkor hajlamosak engedni a pátosznak, Száz Ildikó azonban nem dicsőíti a természetet, csupán hagyja, hogy hasson valamennyi érzékszervére” – írta a kötetről az Új Szó.

„Tulajdonképpen híreket küldtem az erdőből, de később kezdtem el bővebben megírni. Úgy éreztem, hogy olyan ajándékban van részem méltatlanul, érdem-telenül, amit nem azért kap az ember az égietől, hogy ne adja tovább - nyilatkozta a szerző a napilapnak. – Nagyon szép és megható leveleket kap-tam olyan emberektől, akik mennének, futnának, elindulnának, de különböző okok miatt nem teszik, és megköszönték, hogy hajnalban kint lehetnek a réten.”

<https://ujso.com/regio/hirek-az-erdobol-es-a-vezek-menterol>

A Futónapló nem regény, nem egy szuszra olvasandó mű, bár így is nagyon élvezhető szöveg. Leginkább azonban úgy működik, mint egy füveskönyv. Bármikor és bárho felüthető, és élvezhető. A szerző képei pedig még élvezhetőbbé teszik a kötetet.

Az újságíróként dolgozó Száz a blogbejegyzésekből összeállt köteté-ért 2020-ban a Madách-nívódíjban részesült. És hogy mivel készül az író legközelebb? „Szenvedélyesen szeretem a hajózást, így a követ-kező könyvem egy hajónapló lesz, tizennyolcas karikával” – nyilatkozta a Vasárnapnak.

„2013. február 8.
fáradt fénytáncot
lejtenek a haldokló
füvek, utoljára öltik
fel ékes dérruhájukat
mínusz három
fokban, végre
felszabadulnak
a mellényben a kezek,
és úgy karolok bele
a futóösvénybe,
mint egy szikár
öregúrba, biztosan
poroszkálunk, nincs
szükség megállókra
és pihenőkre,
a túlsó partról erőt
ad a szántóföldekre
kúszó nap, a békésen
legelésző őzek
tekintete, a fák tüzes
ágakat növesztenek,
a nyergükben
megbújó madarak
könnyű levelekként
ringanak, búcsúzás
és készülődés”

idézet
a könyvből

Száz
Ildikó

„A 2000-es évek elején
a könyv írásakor Bécsben
tanultam, és azt hiszem,
akkor még azoknak
az embereknek a helyzete
is más volt, akik Kelet-
Európából Bécsbe érkeztek.
Általánosságban érdekelt
az a szituáció, amit egy
bevándorló élhet át. Nem
annyira számít, hogy Yesim
milyen nemzetiségű, sokkal
inkább az érdekelt, milyen
ézés idegennek lenni,
hogyan lehet kialakítani
az otthont egy idegen
országban”

– nyilatkozta Svetlana Žuchová a népszava.hu-nak adott interjújában. A Bécsben pszichológiát tanult író jelenleg Prágában él, és foglalkozását le sem tagadhatná: a Yesim című kisregénye ugyanis egy fiatal ausztriai emigráns török énekesnő monológja, aki egy terápia folyamán próbálja meg elmondani és megérteni a benne rejtőző zavaró érzéseket.

» https://nepszava.hu/3041764_az-erdekel-milyen-erzes-idegennek-lenni--svetlana-zuchova-val-beszeltunk

Svetlana
Žuchová

Svetlana Žuchová YESIM

(2019)

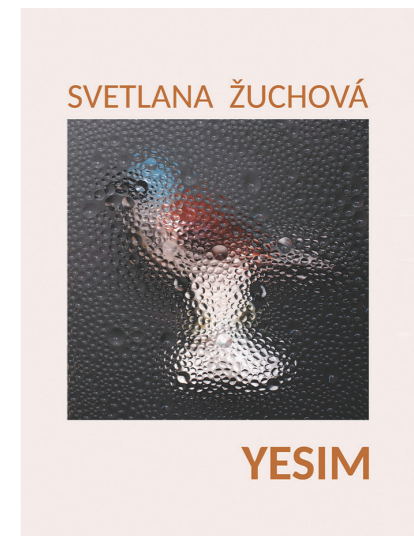
„A Yesim tulajdonképpen felnövéstörténet, arról a döntésről szól, hogy képes-e az ember egyedül, gyökértelenül otthont teremteni, ha senki más nem tudja ezt megadni neki. Ez a kérdés persze a kötet főhősére égő török stigma nélkül is feltehető lenne, hiszen olyanok is gyakran otthontalanok, akik az országukban legalább ismerősek.” – írja a regényről Veréb Árnika a szifonline.hu-n megjelent kritikájában.

A tehetséges énekesnőt családja foglalkozása miatt lenézi, a bécsiek pedig sosem fogadják be igazán maguk közé. „A szerző azt a lelki folyamatot mutatja be aprólékosan és finom eszközökkel, amely során a főhős szembesül eddigi elfecse-relt életével, viszonzatlan szerelmével és eleve reménytelen kiugrási kísérleteivel. A rövid, szisztematikusan ismétlődő, szinte szaggatott mondatok monotonitása adja a szöveg hullámzását, lüktetését. Ezzel az egyszerű eszközzel a szerző azt is eléri, hogy a lassan, fokozatosan adagolt új információk még inkább kidomborodjanak, és olyan elementáris erővel hassanak az olvasóra, mint a főszereplőre a felismerés, hogy egyedül maradt egy idegen világban, ahol csak magára számíthat” – fogalmaz Juhász Katalin az Új Szó hasábjain.

<https://ujso.com/kultura/ket-boronddel-kiut-nelkul>

A könyv magyar sikeréhez kétségtelenül elengedhetetlen a fordító, Vályi Horváth Erika említése, aki a regényért elnyerte műfordítói Madách-díjat is. „Az olvasó egy idő után hajlamos elfelejteni, hogy fordítás-sal van dolga, nem pedig egy eredetileg is magyar nyelven írt művel.” – emeli ki Vályi Horváth jelentőségét Juhász. „Voltak részek, amelyek nagyon meg-érintettek, mert egyrészt a kétlakiságom, a szlovákiai magyar kisebbségi létem is számos olyan helyzetet teremtett már, amikor – ha mentálisan nem vértéz-tem volna fel magam a gonoszság, a rosszindulat és áskálódás ellen – térdre kényyszerültem volna. De felül tudok kerekedni ezeken a dolgokon, mert hiszem, hogy fontos, amit csinálok. És ha már nem érzem annak, elég rugalmas vagyok ahhoz, hogy váltsak” – nyilatkozta a Vasárnapnak a fordító.

<https://vasarnap.com/aktualis/valyi-horvath-erika-a-kortars-szlovak-cseh-es-nemet-proza-kivalo-forditoja>

ÉLET LEJÁRT SZAVATOSSÁGGAL

Bartalos Tóth Iveta

» <https://www.womanpress.sk/termek/bartalos-toth-iveta-élet-lejart-szavatossaggal/>

„Kicsit izgult, ahogy a beléptetőkapuhoz ért. Jobb karját előre tartotta, és miután megkapta a piros karszalagot, vett egy nagy lélegzetet, és elindult a sportcsarnok bejárata felé. A barátnői szorosan mögötte jöttek. Ellenőrzőpontok, büfé, egy fél literes vizespalack, megérkeztek a kiemelt szektorba. A lányok némán átkarolták, nem voltak szavak, csak egy-egy szorítás, majd megindultak a színpad irányába. Ő megállt hátul egy nyugis helyen, ott, ahonnét mindenki pontosan az ellenkező irányba nyomult. Megigazította a régi bőrdzsekijét, ezer emléket őrzött az ezüst cipzár, a kitöredezett gallér, a derekán lévő szegecses öv. Helló, mondta a fiú, ahogy mellé lépett. Helló, válaszolta ő izgatottan. Újra itt vagyok. Tétova kézfogás, puzsi az arcra, egy bátortalan ölelés. Kérsz egy sört, kérdezte, de ő felmutatta a vizet, köszi, ez pont elég.”

Válságok, életek, betegség, függőség, család, gyerek, magány, öregség. Ez mind, mind jelen van Bartalos Tóth Iveta első prózakötetében, és olvasás közben mindannyiunkat szíven talál a közvetlen, mégis tárgyilagos hang, amelyben saját szorongásainkat, megoldatlan vagy már megoldott problémáinkat ismerhetjük fel.

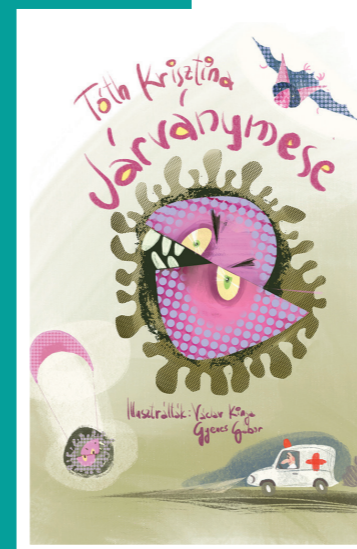
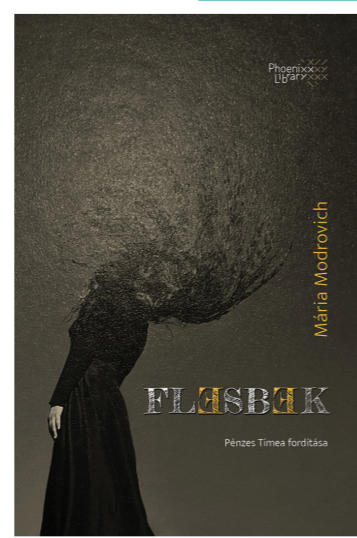

FLESBEK

Mária Modrovich

„A trip előtt azt szokták mondani: utána már semmi sem olyan, mint azelőtt. Az embernek megváltozik a világlátása. Flesbekek, a pszichedelikus állapotba történő váratlan visszatérések, a trip után fél évvel is előfordulhatnak. Talán ezért kezdett el tizenhét évesen mindenki trippelni. Hogy legyen minden azonnal más. Legyen az élet csupa felturbózott flashback.”

Mária Modrovich tíz rövid szövegben mozaikszerűen meséli egy nő történetét, de az is lehet, hogy tíz különböző nő egy-egy történetét olvassuk. A 2018-ban az Anasoft Litera top 5-ös listájára is felkerült kisregény különleges utazásra invitálja az olvasót térben és időben, egészen az LSD okozta képzeletvilágig, miközben betekintést nyerünk az anyaság keserédes mindennapjaiba.

JÁRVÁNYMESE

Tóth Krisztina

„A mesét Lili lányomnak írtam, hogy segítsék megérteni neki, mi történik a világban, miért változott meg az életünk.” (Tóth Krisztina)

„Ez az aprócska vírus elég fiatal, éppen csak kinőtt a gyerekkorból. A távoli Kínában született, és őt is beírták az iskolába, ahová a vírusok és a baktériumok járnak. Ez az Undi Suli nevű iskola egy nagy, penészes szivacs: ennek apró lyukaiban vannak a hosszúkás, homályos osztálytermek. A felső tagozatba a baktériumok járnak, mert ők nagyobbak. Az alsó tagozat óráit a vírusok látogatják.”

Ez a mese segíti, hogy a legkisebbek a saját nyelvükön értsék meg, hogy miért nem járhatnak a nagyok iskolába, miért nem lehet kimenni a játszótérre, és hogy mi az a láthatatlan veszély, ami elől otthonainkba bezárva érezhetjük csak magunkat biztonságban. Václav Kinga és Gyenes Gábor illusztrációi pedig tökéletesen kiegészítik a történetet, Krekovič Beck Tímea fordításában pedig a szlovák gyerekeknek is egyszerűbb lehet megismerkedniük a pandémiával.

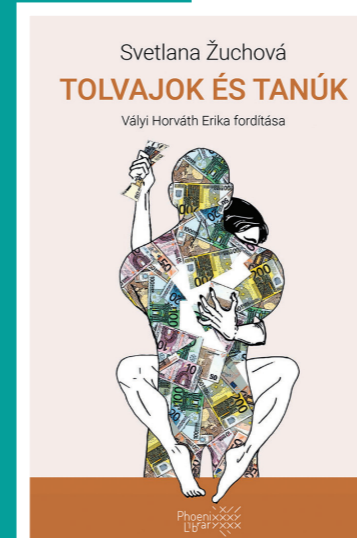
TOLVAJOK ÉS TANÚK

Svetlana Žuchová

A Tolvajok és tanúk c. regény négy kalandvágyó fiatal történetén keresztül mutatja be azokat az erőfeszítéseket és nehézségeket, amivel egy hazáját elhagyó egyén szembesülhet, ha új életet kezd idegenben.

„A Tolvajok és tanúk történetének szerkezete Quentin Tarantino filmjére (Ponyvaregény) és a mexikói Alejandro González Iñárritu rendezéseire (Korcs szerelmek, Babel) emlékeztet: megtört időrendiség, a szereplők összemosódott vallomásain. És amikor az olvasó már azt hinné, hogy mindent tud a karakterekről, újabb dolgok kerülnek felszínre” – írja Jana Túry Kopčová a Literárne informačné centrum honlapján megjelent recenziójában.

Az Anasoft Litera döntős könyvének vezérmotívuma arra keresi a választ, hányszor lehet újrakezdeni az életet, és hol az otthonunk, ha több kultúrában vagyunk jelen egyszerre. Melyek azok a döntések, amelyek elhosszabb számunkra a hazatalálás lelki és egzisztenciális biztonságát.

» <https://www.womanpress.sk/termek/szenes-piroska-egyszer-elunk/>

NOSZEK BARBARA
szerkesztő

„ Szenes Piroska regényében megtapasztalhatjuk, milyen érzés többszörösen kisebbségi helyzetben élni, és közben remek korrajzot olvashatunk az 1920-as évekről. „*Én vagyok az a bizonyos vidéki ifjúember, aki okos és harcrakész; szép, büszke és szegény; szóval, aki a marsallbotot hordja tarisznyájában. Azonkívül leány vagyok, zsidó, és az ellenforradalom harmadik évében egyetemre járok Budapesten*” – így ismerjük meg Engel Esztit, a regény főhősét. Egy magabiztos, határozott, céltudatos, a húszas éveiben járó medika hallgató, akinek naplóbejegyzései által megtudhatjuk, milyen problémákkal kellett szembenéznie az antiszemita közhangulat tükrében. Hogyan illeszkedik be szegény vidéki lányként a főként férfi orvosanhallgatók társaságába. Hogyan próbál teljesen önállóvá és függetlenné válni. És mi történik akkor, ha a nagy szerelmet beárnyékolja a vallásból fakadó ellentétes szemlélet. Eszti áthágja a sztereotípiákat, makacsul küzd a nemi, vallási és hatalmi elnyomás ellen, hiszen egy szabad világban akar élni. Példakép lehet minden fiatal lány számára.

SZENES PIROSKA
EGYSZER ÉLÜNK

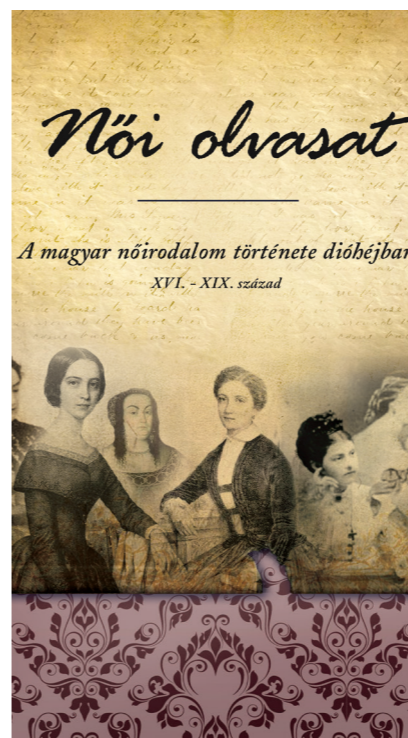

» <https://www.womanpress.sk/termek/ursula-kovalyk-a-hutlen-nok-utaljak-a-tojast/>

PÓLYA ALEXANDRA
marketing

„ Uršula Kovalyk regénye női sorsokat tár elénk, de egy olyan főhős sem akad, akivel szívesen helyet cserélnénk. Ennek ellenére a történetek dermesztően ismerősek mindannyiunk számára, bár ha szerencsések vagyunk, nem első kézből. A novellák tömörek, dinamikusak, a szükségesnél sem több, sem kevesebb leírás nem szerepel bennük. Öngyilkosság, elmebaj, elhanyagoltság, függőségek, családi erőszak – az író a nehéz témákat iróniával és humorral szövi át, így segítve át az olvasót a történeteken.

„ A 16. és 19. század között alkotó nőkről szóló átfogó összefoglaló bizonyítéka, hogy a nők már a középkorban sem csak távolról figyelték az irodalmat: a kor sztereotípiáival ellentétben, amelyek szerint az is megkérdőjelezhető, hogy képes-e egy nő az írásra, aktívan alkottak. A kódexmásolóktól és a protestantizmus szellemében verseket író nőktől jutunk el Telegdy Katáig, aki szinte Balassival egyszerre jutott el a dallamtól a független szövegversig, és kizárólag azért nem olvasunk róla a tankönyvekben, mert neméből kifolyólag saját korában nem léphetett a nyilvánosság elé. De ugyanúgy találkozhatunk Molnár Borbála és Újfalvi Krisztina közösen kiadott, az élet minden területét érintő levelezésükre alapuló kötetéről, valamint a már életében is szupersztárnak számító költő, Petőfi Sándor feleségéről, Szendrey Júliáról, akiről munkássá ellenére is az Arany János elítélő hangnemű verse miatt sokáig negatív vélemény alakult ki az irodalomban. Ez a könyv kiváló kiegészítője az irodalomórákon használt, főleg a férfi alkotókra koncentráló tankönyveknek, hogy bemutassa a férfiakkal egyidőben alkotó nőket is.

SZALAY HAJNALKA
korrektor

» <https://www.womanpress.sk/termek/szaz-ildiko-futonapló/>

RÉCSEI NOÉMI
a Vasárnap hetilap munkatársa,
műsorvezető
(Fotó: Horesnyik Ervin)

„ Műfaj- és értékkeremtő kötet Száz Ildikó Futónaplója. A remény, a vágy, a harmónia hangjait megszólaltató szerző olvasóját olyan intim térbe vezet be, amely ezidáig sokak számára elérhetetlen volt. Nehéz társadalmi helyzetben, kilátástalan szituációban sorvezetőként szolgálnak Száz Ildikó gondolatai. Olvasmányos kordokumentum.

SZÁZ ILDIKÓ
FUTÓNAPLÓ

Phoenix
LITÉRATÚRA

Irodalom- terápia

Önismereterősítés és kapcsolatépítés
az irodalomterápia eszközeivel

Az irodalmi művek elgondolkodtatnak, érzelmekkel telítenek, szórakoztatnak, feltöltenek. Az irodalomterápiában ezeket az élményeket használjuk fel.

Az irodalom segít közelebb kerülni önmagunkhoz. Hiszen már maga az olvasás, a könyvvel, szöveggel való együttléttel is segít, öngyógyító módszerként működik. Gondoljunk csak vissza olvasmányélményeinkre, amelyek nyomot hagytak bennünk, és még ma is fel tudjuk idézni hatásukat. Ha megpróbálunk visszagondolni arra, hogy milyen élethelyzetben, érzelmi állapotban és életkorban olvastuk őket, felidézhetjük, miben segítettek, milyen problémát oldottak fel bennünk.

Egy irodalmi alkotáson keresztül megtanuljuk megélni és fel-

vállalni érzelmeinket, oldódhat a szorongásunk, új lehetőségekre lelhetünk saját életünkben.

Az irodalomterápia szinte minden korosztálynak szólhat. Ha visszagondolunk kisgyermekünk igényeire: melyik meséket, történeteket hallgatták, olvasták a legtöbbször? Minden kisgyerek életében van olyan szöveg, amelyhez akár a szülőtől hallva, felolvastva, akár később saját olvasásban többször visszatér. Mert ezek a szövegek segítenek neki feldolgozni az aktuális problémáit, azokat a dolgokat, amelyek éppen foglalkoztatják.

Kamaszoknak segíthet a pályaválasztásban, helyük megkeresésében a világban, a fiatal felnőtteknek, középkorúaknak, időseknek abban, hogy az önismereten keresztül próbálják meg felismerni, megérteni, feldolgozni a konkrét problémát, legyen az személyes, lelki, párkapcsolati, szülő-gyerek, tanár-diák, generációs probléma...

Az irodalomterápia természetesen nem csodaszer, de csodálatos eredményei lehetnek a résztvevők számára, ha valóban beleteszik azt az önismereti munkát, amit a foglalkozások igényelnek.

A legjobb hír pedig az, hogy mindezt csodálatos szépirodalmi művek olvasásán keresztül tesszük meg, sőt saját irodalmi műveket is alkotunk, amelyeket szintén feldolgozhatunk közösen a terápia folyamán.

Bolemant Lilla

Nőirodalom története dióhéjban – – kékharisnya tanfolyam

Miből is áll össze ez a „tantárgy”?

A magyar irodalom története a kezdetektől a huszadik század végéig – ez egy rövid irodalomtörténeti áttekintés, amely kitér néhány fontos mű részletesebb elemzésére.

A magyar nőirodalom története – részletes irodalomtörténeti áttekintés azokról a női írókról, akik már a 15. századtól jelen voltak a magyar irodalomban, valahogy mégsem túl sokat tudunk róluk, és még mindig nem kerültek be említés szintjén sem az irodalom tankönyvekbe.

Az egyes fejezetek végén kérdések és kreatív feladatok találhatóak, amelyek megoldásával nemcsak jelentős tudást szerezhet meg az olvasó / tanuló, hanem egy kis jártasságot is az irodalmi művek olvasásában és a szövegalkotásban.

Aki pedig a megoldott feladatokat elküldi nekünk, azokra egy újabb ajándék vár – részt vehet egy irodalomterápiás foglalkozáson – személyesen vagy skype-on.

Kreatív írás és könyvkiadás tanfolyam

A tanfolyam két részből áll: a kreatív írás része az írói alkotások alapvető összetevőivel ismerteti meg a résztvevőket, és gyakorlatokon, saját írásaik elemzésén keresztül fejleszti íráskészségüket.

A könyvkiadás része azt a folyamatot tárja fel, amíg a kézirat eljut az olvasóig, vagyis a szöveg szerkesztésétől a nyomdai kiadásán keresztül egészen a könyv terjesztéséig, a könyvmarketingig kíséri végig a folyamatot.

A harmadik, önismereti része pedig a résztvevők szerzői önismeretének erősítésében nyújt segítséget az irodalomterápia eszközeivel. Ez a rész az előző kettőbe épül bele, nem külön egységként jelenik meg.

Egy egyedülálló irodalmi tanfolyam, amelyben áttekintést szerezhet a magyar irodalom női íróinak műveiről, miközben átismételheti a magyar irodalom történetéről szerzett tudását.

